

บันทึกวิเคราะห์สรุป

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ฉบับที่..)

พ.ศ.

๑. เหตุผลและความจำเป็นในการเสนอร่างพระราชบัญญัติ

โดยที่กฎหมายว่าด้วยการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยบังคับใช้มาเป็นเวลานาน บทบัญญัติบางประการไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน ประกอบกับเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรชุมชนและประชาชนทั่วไปในการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็วทันต่อสถานการณ์ภัยพิบัติและสาธารณภัยที่เกิดขึ้นได้ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๒. สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติ

ร่างพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ฉบับที่..) พ.... .ศ. ประกอบด้วย ๑๘ มาตราดังนี้

๒.๑ แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ผู้ประสบภัย” และ “สาธารณภัย”

แก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “ผู้ประสบภัย” ตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อให้ครอบคลุมทุกทุกคนในประเทศทั้งบุคคลที่มีสถานะทางทะเบียน ไม่มีสถานะทางทะเบียน และชาวต่างชาติที่อยู่ในประเทศไทยและเป็นผู้ประสบภัย เนื่องจากที่ผ่านมา ผู้ไม่มีสถานะทางทะเบียน เช่น ชาวเล ชาวเขา คนไทยพลัดถิ่น จะไม่สามารถเข้าถึงการช่วยเหลือของรัฐได้ รวมถึงผู้ที่อาศัยอยู่บ้านเช่าด้วย นอกจากนั้นยังแก้ไขเพิ่มเติมนิยามคำว่า “สาธารณภัย” ให้ครอบคลุมถึงการกัดเซาะชายฝั่ง เป็นภัยพิบัติประเภทหนึ่ง เนื่องจากปัจจุบันการกัดเซาะชายฝั่งกำลังเป็นภัยพิบัติเฉียบที่กระบวนการแก้ปัญหาอย่างไม่มีความชัดเจน (ร่างมาตรา ๔)

๒.๒ ปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(กปก.ช.)

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๖ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เกี่ยวกับองค์ประกอบของคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปก.ช.) โดยเพิ่มเติมองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ซึ่งมาจากองค์กรชุมชนและประชาชนผู้มีประสบการณ์จากการขับเคลื่อนงานส่งเสริมชุมชนเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ หรือประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการภัยพิบัติโดยชุมชน และผู้แทนองค์กรเอกชนผู้มีประสบการณ์การส่งเสริมชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ (ร่างมาตรา ๕)

๒.๓ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ

(กปก.ช.)

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ให้คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ มีหน้าที่เพิ่มเติมในการส่งเสริมความรู้ชุมชนทั้งระดับจังหวัดไปจนถึงระดับตำบล ส่งเสริมสนับสนุนชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

เสนอแนะมาตรการทางการเงิน การคลังหรือมาตรการอื่นๆ ในการส่งเสริมชุมชนเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ (ร่างมาตรา ๖)

๒.๔ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยแห่งชาติ (กปภ.ช.)

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อเพิ่มอำนาจหน้าที่กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในด้านการส่งเสริมและสนับสนุนชุมชนในการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ร่างมาตรา ๘)

๒.๕ แก้ไขเพิ่มเติมอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัด

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการจังหวัดมีอำนาจในประกาศเขตภัยพิบัติในกรณีฉุกเฉินเพื่อป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยได้ทันที (ร่างมาตรา ๙)

๒.๖ กำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ ให้มีคณะกรรมการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เรียกโดยย่อว่า “กปภ.จ. โดยการมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน องค์กรพัฒนาเอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ด้านการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มีอำนาจหน้าที่สำคัญในการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด เสนอแนะต่อผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นเกี่ยวกับการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในจังหวัดหรือพื้นที่ใกล้เคียง การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินการตามแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในจังหวัด และปฏิบัติการอื่นตามที่ กปภ.มอบหมาย .ช. (ร่างมาตรา ๑๐ และ ๑๑)

๒.๗ กำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่มีหน้าที่ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน และมีหน้าที่และอำนาจดังนี้ (๑) จัดทำแผนจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตท้องถิ่นของตน (๒) ประกาศเขตภัยพิบัติในเขตท้องถิ่นของตนตามมาตรา ๒๑ (๓) จัดให้มีอาสาสมัครเพื่อช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๔) ฝึกอบรม เตรียมความพร้อมเจ้าพนักงาน อาสาสมัครและประชาชนในเขตท้องถิ่นเพื่อรับมือกับภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๕) ส่งเสริมชุมชนเตรียมพร้อมรับมือภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (๖) ช่วยเหลือผู้อำนวยการจังหวัดและผู้ว่าราชการอำเภอตามที่ได้รับมอบหมาย (๗) ปฏิบัติการอื่นใด ตามที่ผู้อำนวยการจังหวัดหรือผู้ว่าราชการอำเภอมอบหมาย

นอกจากนี้ยังกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นว่าด้วยการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตการปกครองของตน รวมทั้งกำหนดมาตรการเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่เกิดหรือคาดว่าจะเกิดสาธารณภัยขึ้น มีหน้าที่ประกาศเป็นเขตภัยพิบัติ และเข้าดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยโดยเร็ว

ทั้งนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการท้องถิ่นจำมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้ซึ่งข้าราชการฝ่าย (๑) พลเรือนพนักงานส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ เจ้าพนักงาน อาสาสมัคร และบุคคลใด ๆ ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัย ให้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดตามความจำเป็นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใช้อาคาร สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ (๒) งบประมาณของหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่อยู่ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยเท่าที่จำเป็นเพื่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยใช้เครื่องมือสื่อสารของหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนทุกระบบที่อยู่ (๓) ในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งพื้นที่ที่เกิดสาธารณภัยหรือท้องที่ที่เกี่ยวข้องขอความช่วยเหลือ (๔) สั่งห้ามเข้าหรือให้ออกจากพื้นที่ (๕) จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อนุมัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเพื่อดำเนิน (๖) อาคารหรือสถานที่ที่กำหนดดำเนินการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยที่เกิดขึ้น ซึ่งต้องไม่เกินครั้งละหนึ่งล้านบาทจัดให้มีการสงเคราะห์ (๗) ผู้ประสบภัยโดยทั่วถึงและรวดเร็ว โดยในการปฏิบัติหน้าที่อาจร้องขอการสนับสนุนจากผู้อำนวยการอำเภอ และผู้อำนวยการจังหวัด สนับสนุนผู้อำนวยการท้องถิ่นก็ได้ (ร่างมาตรา ๑๒-๑๕)

๒.๘ ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการซึ่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ โดยการจัดทำแผนการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยกรุงเทพมหานครให้มีผู้แทนชุมชน ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครตามจำนวนที่ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเห็นสมควรแต่งตั้ง เพื่อให้สอดคล้องกับกฎหมายสภาองค์กรชุมชน และเพื่อเป็นการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๙ อาสาสมัคร อาสาสมัครสาธารณสุข และอาสาสมัครภัยพิบัติชุมชน (อสสม)

แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔๑ แห่งพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อกำหนดให้ผู้อำนวยการจัดให้มีอาสาสมัครในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อปฏิบัติหน้าที่ดังต่อไปนี้ให้ความช่วยเหลือเจ้าพนักงานในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย รวมทั้งปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ผู้อำนวยการมอบหมายและตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด โดยการบริหารและกำกับดูแลอาสาสมัคร การคัดเลือก การฝึกอบรม สิทธิ หน้าที่และวินัย รวมถึงค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยงของอาสาสมัคร จะเป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สำหรับอาสาสมัคร อาสาสมัครสาธารณสุข และอาสาสมัครภัยพิบัติชุมชน (อสสม) หรือบุคคลอื่นใด ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ช่วยเหลือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ตามคำสั่งผู้อำนวยการ ให้ได้รับค่าตอบแทน เบี้ยเลี้ยง และสิทธิประโยชน์ต่างๆ (ร่างมาตรา ๑๖)

๒.๑๐ กำหนดให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชนมีอำนาจหน้าที่สนับสนุนชุมชน

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.๒๕๓๕ เพื่อกำหนดให้สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มีอำนาจหน้าที่ในการสนับสนุนชุมชนและภาคประชาชนในการเตรียมความพร้อมการจัดการภัยพิบัติ การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย๑๘ (ร่างมาตรา))

.....